

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Sectio I. An Theologia nostra sit vera, & propria scientia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPUTATIO I.

De Theologia, eiusque obiecto.

SECTIO PRIMA.

An Theologia nostra sit vera, & propria scientia?

I. **D**PLEX est Theologia viatoris, & comprehensoris: hæc est, quam beati habent de Deo rebusque diuinis medio lumine gloriæ, clarè illis ostendente diuinam essentiam, res creatas, cum eadem essentia ut effectus cum causa necessariò connexos; illa est, quam proprio studio in hac vita Doctores acquirunt, supposito habitu & principijs Fidei. De Theologia comprehensoris infra: nunc de Theologia viatoris, quæ est propria nostra, & distinguitur à fide; quòd hæc est simplex adhesio ad obiectum ex testimonio Diuino media illustratione supernaturali applicato; illa est habitus discursiuus ex principijs reuelatis ad conclusiones medio discursu naturali inferendas, cuius fructu, vtilitate & necessitate supposita, primum quærimus, an sit vera & propria scientia? Cuius dubitandi ratio est; quoniam, ut Aristoteles

Aristoteles.

Fran. de Marchia.
Henricus.
Alensis.
Argentim.
Cantus.
Bannez.
Zumel.
Granada.
Fassolus.

2. PRIMA sententia affirmans Francisci de Marchia apud Gregorium qu. 1. Prologi, Henrici in summa art. 6. q. 1. & ar. 13. q. 6. & 7. & quodlib. 12. q. 2. Alensis 1. P. q. 1. art. 1. ad 3. Argentini q. 1. Prologi art. 1. §. his præmissis. Cui de locis Theologicis cap. 2. Bannez in P. P. q. 1. ar. 2. Zumel q. 2. concl. 3. Granadi D. 6. Fasoli dubitatione 14. qui tamen ex diuersis procedunt fundamentis: etenim primi duo putantes cum Arist. de essentia scientiæ, esse principijs notis demonstratiuè procedere ad conclusiones ignotas, conantur probare euentiam principiorum nostræ Fidei; & quidem Franciscus de Marchia ex lumine naturali hoc modo: Postquâ principia ipsa reuelata ex testimonio Diuino sunt credita, & assensu Fidei acceptata, sta-

tim naturali lumine cognoscuntur sola terminorum penetratione: ex quorum euidente notitia poterit Theologus ad conclusiones demonstratiuè procedere. Fundamentum ipsius est, quia nullus tenetur indubitanter credere, quod sibi euidenter notum non est; sed quilibet Catholicus tenetur indubitanter credere articulos Fidei: igitur articuli Fidei sunt cuilibet Catholico euidenter noti. Minor constat. Maior probatur; quia nullus tenetur firmiùs adherere conclusioni, quàm principijs, propter quæ conclusioni adheret, cum totus assensus in conclusionem sit propter assensum in principia: atqui nullum principium, quod non est per se notum, potest esse infallibilis ratio assentiendi conclusioni, cum nequeat intellectus assentiri principio, quod sibi non constat. Cum natura intellectus sit assentiri ex euidentia rei cognitæ.

3. Id ipsum probat Henricus ex lumine supernaturali, hoc pacto: Deus paratus est lumine supernaturali illustrare intellectum viatoris exercentis se in studio Theologiæ circa principia Fidei, non minùs quàm paratus est lumine naturali illustrare intellectum eiusdem circa principia naturalia; quibus ergo Theologus studio Theologiæ acquirere sibi poterit habitum scientificum circa principia Fidei. Vnde triplex distinguit lumen supernaturale; obscurum Fidei, clarum patriæ, & euidentis viæ: primum comparat nocti; 2. meridiei; 3. auroræ, eò quòd aliquid habent de luce & tenebris, stareque potest cum lumine obscuro Fidei, cum quo tamen stare nequit lumen clarum patriæ. Confirmat 1. ex illo Isaïæ 7. Si non credideritis, non intelligetis; ergò ex Fide nascitur intelligentia. 2. Ex Augustino contra Epistolam Fundamenti cap. 14. Ego, inquit, Catholicam Fidem profiteor, & per illam me ad certam scientiam peruenturum præsumo; & paulò post: Non iam hominibus, sed ipso Deo intrinsicè mentem nostram firmante, atque illuminante. 3. Non minùs efficax est lumen supernaturale ad euidentiam principiorum supernaturalium, quàm lumen naturale ad euidentiam principiorum naturalium progignendam; atqui hoc efficax est ad progignendam euidentiam principiorum naturalium; ergo & illud ad progignendam euident-

Henricus.

Isaïas.

Augustin.

evidentiam principiorum supernaturalium.

4. Ceteri verò aut de essentia scientiæ putant non esse evidentiam, sed solam certitudinem, ut Argentinas, Canus, Zumel, Fasolus; aut sufficere, si evidentiam habeat in alio intellectu, cui ipsa subalternetur, tanquam scientia inferior superiori: sicut perspectiva est vera & propria scientia per subalternationem ad Geometriam, cuius tantum est habere evidentiam principiorum, quibus innititur perspectiva ad suas conclusiones probandas. Est igitur Theologia nostra non habeat evidentiam suam principiorum in intellectu viatoris, quia tamen illam supponit in intellectu comprehensoris, cui Theologia nostra subalternatur, erit vera & propria scientia.

Apud Aureolum.

5. Alij demum apud Aureolum q. 1. Prologi art. 3. ad scientiam satis esse putant evidentiam solius consequentiæ, quam habet Theologia nostra, supposito vno principio revelato, & altero naturali, ex quibus per evidentem consequentiam infert conclusionem necessariam hoc pacto: In Divinis est generans & genitum: sed inter generans & genitum est realis distinctio, ergo inter Patrem Divinum generantem, & Filium Divinum genitum est realis distinctio. Vbi consequentia est evidens, licet consequens sit obscurum, propter alteram præmissam de Fide. Probatur autem hoc ipsum exemplo Mathematicæ, quæ est necessaria & propriissima scientia, & tamen contenta est sola evidentia consequentiæ: siquidem principia punctorum, linearum, & superficiarum, in quibus tota hæc scientia fundatur, dubia sunt in Philosophia, eaque à multis negantur.

Scotus.

Richardus.

Aureolus.

Ockamus.

Mayronus.

Rubio.

Gabriel.

Capreolus.

Hervæus.

Maïor.

Durandus.

Marfilus.

Gregorius.

Palatius.

Caietanus.

Molina.

Vasquez.

6. SECUNDA sententia negans, quæ communior est inter Scholasticos, eamque expressè docent Scotus in 3. dist. 24. & in Prologo q. 3. laterali, Richard. q. 2. Aureolus supra citat. Ockamus q. 3. Mayronus q. 14. Rubio q. 8. §. hoc præmissis. Gabriel q. 2. Capreolus q. 1. concl. 3. Hervæus q. 1. Prologi §. Tertius modus, & Quodlibeto 11. q. 18. Maïor. q. 4. Durandus quæst. 1. Marfil. quæst. 2. art. 3. propos. 2. Greg. supra cit. Palatius quæst. 2. præcursor. Caiet. in 1. p. q. 1. ar. 2. Molina ibidem. Vasquez. d. 4. c. 6. Pro cuius explanatione,

7. Notandum 1. præsentem controuersiam non esse de Theologia, quæ ex principiis procedit ad conclusiones tantum probabiles; ut cum ex vno principio revelato, & altero probabili, infertur conclusio opinabilis hoc modo: Christus quoad humanitatem fuit genitus: sed genitus distinctam fundat relationem ad generantem: ergo Christus quoad humanitatem distinctam habet relationem geniti ad genitricem: sed de ea dumtaxat Theologia disputamus, quæ per evidentem consequentiam necessariam infert conclusiones, cuiusmodi est, quæ ex vno principio revelato & altero naturali, aut ex duobus revelatis per evidentem consequentiam infert conclusionem necessariam, ut Christus est homo: homo constat intellectu & volunta-

te: ergo Christus constat intellectu & voluntate. Omnis homo est redemptus: Ioannes est homo: ergo Ioannes est redemptus.

8. Notandum 2. de Theologia hoc modo sumpta duplicem esse posse controuersiam; alteram, an illa per aliquam evidentem notitiam suorum principiorum procedat ad evidentem notitiam conclusionum? alteram, an posito, quòd illa tantum procedat ex creditis, appellanda sit vera & propria scientia? Prior est grauior, & de re; Posterior facilior, & tantum de nomine, ut rectè notauit Valentia in 1. p. quæst. 1. punct. 3. vtrique tamen erit à nobis decidenda.

Valentia.

9. Dico 1. Theologia nostra non procedit ad conclusiones probandas per evidentem notitiam naturalem suorum principiorum. Conclusio est adeò certa, ut iure oppositam sententiam erroris insinulauerit Vasquez, certè temeritatis notam non effugiet, cum sit contra omnes Scholasticos, & Patres. Probant aliqui ex eo, quoniam aliqui non esset necessaria Fides: Nam hæc eatenus necessaria est, quatenus principia ipsa vobis obscura credenda sunt: vbi autem illa fuerint evidenti notitia clara, non erit amplius necessaria Fides: quia hæc stare nequit cum notitia clara obiecti. Verum hæc ratio non vrget: nam de facto habemus naturalem notitiam evidentem de Deo, de quo tamen Fidem habemus. Posset igitur fidelis habere evidentem notitiam de articulis Fidei, & nihilominus de illis Fidem retinere. Nec talis fides frustratoria esset: quia posset illis assentiri non propter evidentiam naturalem ipsorum principiorum, sed propter testimonium obscurum Dei.

Vasquez.

10. Ratio igitur est, quia articuli Fidei sunt improporionati luminis naturali: ergo quantumcunque intellectus humanus conetur illos penetrare, non poterit eorum naturam comprehendere. Antecedens constat: nam plerique sunt de rebus supra naturam. Consequentia probatur, quia quod est supra naturam, non habet intellectus humanus medium ad illud euidenter cognoscendum. Nam vel hoc esset propria species, vel effectus aliquis, vel causa, vel ipsa terminorum connexio: nullum autem ex his esse potest, ergo. Non propria species: quoniam cum propria species obiecti supernaturalis sit supernaturalis, non poterit esse principium cognitionis naturalis. Adde quod species propria mysterij Trinitatis gigneret visionem intuitiuam Dei, qualem habent Beati. Non effectus aliquis: quia hic nullus est in natura, qui euidenter ostendat mysteria supernaturalia Fidei. Non causa: quia vel nullam habent, vel non nisi extraordinariam potentiam Dei, quæ in ordine ad effectus supra naturam distinctè, & in particulari cognosci nequit. Non ipsa terminorum connexio: Nam hæc potius in plerisque Fidei mysterijs videtur pugnare cum ratione ipsa naturali: ut quòd Deus sit vnus in essentia, Trinus in Personis: quòd verbum sine

vlla

illa sui mutatione factum sit caro: quod virgo sine suae virginitatis lésione Christum peperit: quod Christus non deferens dexteram Patris fiat realiter, & substantialiter præsens sub varijs hostijs cum tota sua quantitate, cum qua est in caelis. Adde quod mysteria Fidei essent euidenter cognoscibilia ob solam terminorum connexionem, illa cognoscerentur etiam ab infidelibus.

11. *Obijciat* 1. Naturali lumine est euident, Deum non posse mentiri: igitur naturali lumine est euident, verum esse, quod Deus reuelauit: ergo naturali lumine potest cognosci vt verum, quod Deus reuelauit. Resp. Nego vltimam consequentiam: Nam licet euident sit, quidquid Deus reuelauit, esse verum: non est tamen mihi euident hoc, vel illud in particulari esse à Deo reuelatum, sed sola Fide creditum: quia igitur illa maior, quod Deus reuelat est verum, non applicatur mihi nisi per istam minorem; hoc Deus reuelauit, & ista minor non applicatur mihi, nisi per testimonium obscurum Ecclesiæ; non poterit consequens, quod ex talibus præmissis concluditur, esse mihi euident; cum semper conclusio sequatur debiliorem partem præmissarum.

12. *Obijciat* 2. Euident est, omnes obiectiones contra mysteria Fidei esse solubiles: at non potest mihi esse euident, omnes obiectiones contra mysteria Fidei esse solubiles, nisi mysteria ipsa Fidei sint mihi euidentia; ergo. Minor pater: quia non potest vnum contradictorium mihi esse euident, nisi alterum etiam sit mihi euident: alioqui si possem dubitare de vno, possem dubitare & de altero. Nam hoc ipso, quod vnum non esset mihi euident verum, dubitare possem, an oppositum esset falsum, & consequenter non esset mihi amplius euident, quod contradictorium illius, quod teneo vt verum, sit falsum; ergo non erit nihil euident, quod obiectiones contra mysteria Fidei, quæ teneo vt vera, sint falsæ, nisi euident mihi sit, ipsa mysteria Fidei esse vera. Maior probatur. Nam qua ratione euident mihi est omne reuelatum à Deo esse verum, eadem quoque mihi euident erit, omnes obiectiones contra mysteria à Deo reuelata falsas esse atque solubiles. Resp. Negando Maiorem: Nam solum mihi est certum, obiectiones contra mysteria Fidei esse falsas atque solubiles, eadem certitudine, qua mihi certa sunt mysteria ipsa: eodem enim testimonio obscuro, sed certo Fidei teneo, mysteria Fidei esse vera, atque eorum contradictoria esse falsa. Nam qui reuelat vnum esse verum, implicite quoque reuelat contradictorium esse falsum. Ad probationem Maioris, concedo assumptum, sed nego mihi esse euident, quod hæc mysteria sint de facto à Deo reuelata. Vnde sicut tantum mihi est euident in vniuersali, quod quidquid à Deo reuelatur, est verum; non tamen, quod hoc vel illud in particulari sit à Deo reuelatum: ita euident mihi quoque est in vniuersali, quod quidquid ob-

ijcitur contra id, quod à Deo reuelatur, sit falsum atque solubile: non tamen euident mihi est, quod quidquid obijcitur contra id quod de facto reuelatum est, falsum sit atque solubile, sed tantum certum. Poterit tamen Theologus omnes obiectiones contra mysteria Fidei ex creditis soluere, quoniam vt illas soluat, non est necesse, vt euidenter cognoscat falsitatem illarum; sed satis est, si mysterium ipsum non appareat falsum, & nulla obiectio euidenter intellectu conuincat contra veritatem ipsam mysterij: quod, vt Caietan. adnotauit 1. part. quæst. 1. articulo 8. est tantum scire *negatiue*, non autem *positiue*, hoc est ex natura ipsa mysterij euidenter cogniti.

Caietan.

13. Ad Fundamentum Francisci de Marchia nego maiorem: etenim homo non solum tenetur indubitanter assentiri, quod sibi euidenter notum est, sed etiam quod sibi euidenter credibile est, auctoritate aliqua infallibili proponentis. Vnde non minus tenetur homo indubitanter assentiri iuxta regulas prudentiæ huic propositioni: *Roma est*, etiam si nunquam Romam viderit, propter infallibilem auctoritatem eorum, qui illam testantur; quam huic: *Triangulus habet tres angulos æquales duobus rectis*: ergo à fortiori vnusquisque tenebitur indubitanter assentiri mysterijs Fidei propter euidentiam credibilitatis, qua tot signis & argumentis constat, illa esse à Deo reuelata; non minus quam constat, Romam esse. Ad probationem autem maioris neganda est minor: & ad eius probationem nego, naturam intellectus esse tantum assentiri ex euidentia obiecti cogniti, sed etiam ex euidentia rei credibilis auctoritate aliqua infallibili proponentis.

Franciscus Marchia.

14. Dico 2. Theologianostri non procedit ex principijs ad conclusiones per euidentem notitiam supernaturalem principiorum. Fundamentum est, quia fictitia est ista supernaturalis euidentia principiorum: Nam vel illa causaretur à lumine supernaturali Fidei; vel immediatè à Deo: non à lumine supernaturali Fidei: quia, cum hoc sit essentialiter obscurum, nequit causare notitiam euidenter claram. Non immediatè à Deo: quia vel causaretur ab illo vt à causa generali, vel vt à causa speciali: non vt à causa generali, vt indicat Henricus; quia per hanc non concurrir Deus, nisi ad exigentiam causæ secundæ; quæ cum sit lumen obscurum Fidei non postulat, nisi concursus proportionatum ad assensum obscurum Fidei. Non vt à causa speciali: quia per hanc non concurrir, nisi ad supplendum aliquem defectum in causis secundis: atqui nullus supplendus est defectus in intellectu humano ad discursum Theologicum formandum, cum per habitum supernaturalem Fidei, & lumen ipsum rationis naturale sit sufficienter instructus ad quemcunque discursum Theologicum formandum.

Henricus.

15. Confirmatur, quia si quid esset sup-
plendum, esset supernaturalis euidencia prin-
cipiorum: at hæc nec de facto suppletur, nec
est illa ratio, cur debeat suppleri. Primum
constat: Nam, præter Henricum, omnes
scholastici hanc principiorum euidenciam
negant: non negassent autem, si illis de fa-
cto communicata fuisset talis euidencia. V-
nusquisque enim illam in seipso expertus
fuit, atque ad eam negare non potuisset.
Secundum ostendo: Nam hæc euidencia ad
nihil deleruit, & ex alia parte repugnat viato-
ris statui, in quo *per speculum & in enigmate* 1.
Cor. 13. ad Deum ambulamus. Quod autem
debeat Theologus de rebus Fidei rationem
reddere, eamque contra impugnatores defe-
dere, sufficit, si ostendat, eas non repugnare, &
probabilibus rationibus suadere; & argumen-
ta in oppositum probabiliter soluere, ut de
facto ~~facto~~ faciunt Patres & scholastici; nul-
lus enim proficitur, se demonstratiue proce-
dere in rebus Fidei.

16. D I C E S. Diuerso lumine Patres, atque
Scholastici de rebus Fidei tractant; atqui ita
diuersitas alia esse non potest, quam penes
lumen supernaturale euidens, quod de rebus Fi-
dei habuerunt Patres, & obscurum quod ha-
buerunt scholastici: ergo præter lumen ob-
scuro, datur lumen euidens de rebus Fi-
dei. Resp. Me it. vniuersum non negasse, præ-
ter lumen obscurum, dari etiam lumen cla-
rum de rebus Fidei, sed illud tantum negasse,
datum fuisse scholasticis ad saluandam in
eis veram rationem Theologicę scientiæ con-
tra Henricum. Vnde saltem Prophetis, & A-
postolis, quibus facta est immediata reuelatio,
concedendum est hoc lumen clarum de my-
sterijs Fidei, de quibus ipsi habuerunt euiden-
tiā in attestante, quæ stare potest cum ineui-
dentiā obiecti, atque ad eam essentiali ratione
Fidei. An autem talis euidencia sufficit ad pro-
priam rationem scientiæ, mox. Cæterum Pa-
tres non differunt à Scholasticis in verlandis
rebus Fidei, quoad claritatem, & obscurita-
tem principiorum: vtrique enim procedunt
per obscuram noticiam principiorum; sed quo-
ad modum probandi & confirmandi princi-
pia ipsa. PP. enim regulariter ad ea, probanda
procedunt per regulas Fidei quæ sunt *Traditio
Apostolica, Auctoritas Ecclesiæ, & Scriptura sa-
cra*: ratio adhibent rationes e re ipsa petitas:
Scholastici contra principaliter per rationes,
ex ipsa rei natura naturali discursu erutas.
Quo fit, ut illi dicantur in rebus Fidei proce-
dere vi luminis superioris atque certioris, tū
quia procedunt per media certiora & infalli-
bilia, quam hi, qui procedunt per rationes
in ipsa rei natura fundatas, vi naturalis discursus
erutas: Tum quia illis speciali auxilio in-
tra eundem ordinem luminis obscuri Fidei
assistit spiritus sanctus, ne errent in veritati-
bus, quæ implicitè continentur in principiis
reuelatis, eruendis, ut clarè colligitur ex cita-
to loco Augustini contra epistolam Funda-
menti.

August.

Henricus.

17. Ad Fundamentum Henrici concedo

Deum paratum esse Theologi mentem, ex-
ercitantis se in studio Theologiæ, illustrare suo
lumine, non quidem speciali, sed generali
quod exigitur tum à lumine obscuro Fidei,
tum à lumine naturalis discursus. Ad primam
& secundam Confirmationem distinguenda
est duplex intelligentia, euidens vna, ineui-
dens altera, qualis per naturalem discursus
de rebus Fidei comparari potest: quæ
tamen distinguitur à Fide, quia hæc ad cre-
dendum non nititur rationis discursu. Quan-
do igitur scripturæ & PP. ex Fide inferunt
intelligentiam, intelliguntur de ineuidente
& obscura, quæ ex creditis comparatur vi
naturalis discursus: ad quam tamen necessaria
est Fides, quia nisi reuelata mysteria credan-
tur vi vera, intellectus non posset applicare
se ad ea explicanda. Ad tertiam nego maio-
rem: quoniam lumen Fidei ad obiectum ten-
dit per testimonium extrinsecum, quod de
se nunquam aptum est parere obiecti eui-
denciam: lumen verò naturale ad obiectum
tendit per medium intrinsecum, quod de
se aptum est, obiecti euidenciam pare-
re.

18. Expedita controuersia de re, expedienda
est controuersia de nomine: an Theologia
appellanda sit vera & propria scientia, esto
non procedat per euidenciam noticiam prin-
cipiorum. Pro qua re,

19. D I C O 3. Theologia nostra non est
vera & propria scientia, atque adeo non ni-
si largè appellanda est scientia. Fundamen-
tum est: quia quod caret prædicato essen-
tiali alicuius rei, non participat veram &
propriam naturam talis rei: atqui euidencia
est prædicatum essentialiale scientiæ: igitur
Theologia nostra carens euidencia, non parti-
cipat veram & propriam naturam scientiæ.
Maior patet: quia quod caret prædicato es-
sentiali alicuius naturæ, non participat inte-
gram, atque adeo veram & propriam essen-
tiam talis naturæ, quæ ex integra constitu-
tione omnium suorum prædicatorum essen-
tialium consurgit. Minorem proba: Nam
euidencia non est prædicatum accidentale in
scientia; ergo essentialiale. Consequentia elu-
cet, quia inter essentialiale & accidentale non
datur medium. Antecedens ostendo; quia
prædicatum accidentale consequitur ad es-
sentialiale: at nullum prædicatum essentialiale sup-
ponitur in scientia ante euidenciam: quia si
quid supponeretur, esset certitudo; at hæc
non supponitur, sed consequitur euidenciam;
ideò enim actus est certus, quia euidens: er-
go euidencia supponitur ad certitudinem.
Non igitur certitudo, sed euidencia est pri-
mum constitutum scientiæ. Quia primum
constitutuum rei est quod 1. rem distinguit
ab omni alio: atqui euidencia, non certitudo,
scientiam distinguit 1. ab omni alio actu, qui
scientia non est igitur,

20. Confirmatur, Nam assensus, ex testi-
monio Dei clarè cognito, essentialiter differt
ab assensu, ex eodem testimonio obscure
credito, non alio ex capite, nisi quia vnus est

euidens

Scriptura
& Patres.

euidens alter in euidens, cum in cæteris conueniant: ergo euidens est prædicatum essentiali in actu scientifico; ergo actus qui ea caret, caret essentiali prædicato scientiæ; atque adeo non participat integram naturam scientiæ, & consequenter non meretur nomen veræ & propriæ scientiæ.

21. Secundò probatur eadè conclusio, refutando reliquas sententias. Nam si Theologia nostra esset vera & propria scientia, vel esset quia integra essentia scientiæ saluatur in sola certitudine actus sine euidens; vel in continuatione cū euidens alterius scientiæ, cui ipsa subalternatur: vel in euidens consequentiarum. Non in sola certitudine actus: tum ob rationem assignatā, quia certitudo consequitur euidens in actu scientifico. Tum quia magis essentialis est actui ea perfectio, quæ potentiam perficit secundum naturalem existentiam talis potentie: atqui naturalis existentia potentie intellectus, est suum assensum præbere ex proprio, & non ex alieno testimonio, cū natura ipsius sit, rem in se ipsa cernere atque intueri; vnde nunquam quiescit, donec illam in se ipsa videat & intueatur. Tum quia pari ratione assensus ipse Fidei in principia reuelata dici posset verè & propriè intellectus, pout intellectus appellat assensum principiorum, & distinguitur contra scientiam, quæ est assensus conclusionum per principia. Probo autem sequelam: Nam si certitudo & non euidens ipsa esset tota essentia actus scientifici; igitur certitudo & non euidens erit tota essentia actus intellectus. Consequentia patet: quia intellectus & scientia in euidens & certitudine non differunt, sed in modo tantum assentiendi per discursum, & simplicem adhesionem: ergo si in vno ratio scientiæ saluatur per solam certitudinem conclusionis; in alio ratio intellectus saluabitur per solam certitudinem principiorum.

22. Explicatur: Nam ita se habet scientia respectu conclusionis, sicut intellectus respectu principiorum: ergo si saluatur ratio scientiæ per solam certitudinem absque euidens conclusionis; saluabitur ratio intellectus per solam certitudinem absque euidens principiorum: atque adeo assensus Fidei in articulos reuelatos erit verè & propriè intellectus; quemadmodum & ipse habitus Fidei infusus, qui est principium talis assensus, erit verè & propriè habitus intellectus, quod nemo hactenus dixit.

23. Nec saluari potest in continuatione cum euidens alterius scientiæ; quia si scientia subalternata non habet euidens in se, non poterit illam accipere per continuationem ad subalternantem existentem in alio subiecto, vti existit Theologia Beatorum, cui subalternari dicitur Theologia nostra: Nam, cū hæc sit extrinseca tantum coniunctio, non poterit Theologiæ nostræ dare intrinsecam euidens, quæ, vt probauimus, necessaria est ad veram & propriam scientiam. Nec est eadem ratio de perspectua:

Nam hæc, quando est in distincto subiecto, nititur euidens sensus, ad quam suas conclusiones resoluit.

24. Nec saluari tandem potest in euidens consequentiarum: quia nostra Theologia non tam attendit ad bonitatem consequentiæ, quod est proprium Logicæ; quam ad veritatem consequentis, quod est proprium Theologiæ. Igitur si Theologia nostra non habet euidens consequentis, etiam si habeat euidens consequentiæ, non erit vera & propria scientia Theologica. Consequentia constat; quoniam, vt sit vera scientia Theologica, debet habere euidens, quam postulat scientia ipsa Theologica: sicut non est vera scientia Metaphysica, quæ non habet euidens, quam postulat scientia ipsa Metaphysica. Antecedens probo; quoniam Theologia nostra præcipuè attendit ad veritatem articulorum, & eorum quæ in articulis virtute continentur: ergo non tam attendit ad bonitatem consequentiæ, quam ad veritatem consequentis, quod vi consequentiæ deducitur ex articulis Fidei: Vt patet in hoc syllogismo: *Christus est homo: omnis homo constat intellectu & voluntate; ergo Christus constat intellectu & voluntate.* Id quod Theologus in hoc syllogismo attendit, est veritas huius consequentis, nempe: *Christus constat intellectu & voluntate*; quod implicite & virtute continetur in illa maiore propositione expressè reuelata, *Christus est homo*: Nec est eadem ratio de Mathematica quæ non attendit nisi ad veritates, quæ consequuntur ex tali, vel tali principio posito, siue illud possibile sit, siue non. Quia finis ipsius tantum est, scire connexionem prædicati cum subiecto. Vnde licet interdum Theologia viatoris vtatur hoc modo argumentandi; id solum facit ad melius indagandam veritatem propositionis absolutæ: sic enim querit, an *si spiritus sanctus non procederet à Filio, distingueretur ab illo*: vt ex hac hypothese melius, profundiusque indaget formale constitutum Filij, & Spiritus Sancti.

25. Neque hæc sententia destituta est patrocinio Doctoris sancti, vt aduersarij contendunt: Nam & in tertio Distinct. 33. qu. 1. articul. 2. quæstiuncula 4. docet scientiam, quæ non potest suas conclusiones reducere ad principia naturaliter cognita, non esse eiusdem speciei cum alijs scientijs; nec dici *vinocè* scientiam: quia nimirum (addo ego) caret essentiali prædicato scientiæ, quæ est euidens principiorum. Et de veritate questione 14. articulo 9. *quæcumque*, inquit, *sciuntur propriè accepta scientia, cognoscuntur per resolutionem in prima principia, quæ per se præsto sunt intellectui.* Sunt autem per se præsto intellectui, vt ibidem declarat, ea quæ sunt nota intellectui, non propter testimonium alienum, sed proprium ipsiusmet intellectus. Igitur Theologia nostra, quæ non fit per resolutionem ad prima principia, quæ præsto sunt intellectui, non est scien-

s. Thomas.

Caietanus.

tia propriè dicta. Nec refert quod 1. p. quæstione 1. art. 2. absolutè dicat, Theologiam esse scientiam, quoniam vt Caietanus interpretatur, intelligitur de Theologia secundum se, non autem de Theologia nostra, quæ est imperfectè scientia.

Scotus.
Mayronus

26. Quæri autem ulterius potest, an saltem notitia illa, quam de rebus Fidei habuerunt Prophetæ, & Apostoli per euidentiā motui formalis, & ipsius attestationis Diuinæ, fuerit vera & propria scientia. Affirmant Scotus in tertio Distinct. 24. § sed si loquamur, & Mayronus q. 14. Prologi. Fundamentum est: quia talis notitia erat euidens; procedebat enim ex duabus præmissis euidētibus, vna erat: quod quidquid à Deo reuelatur, est verum; altera, quod hoc sit à Deo reuelatum. His enim duabus præmissis euidētibus positus, cogebatur intellectus Prophetæ assentiri obiecto reuelato.

27. Mihi verò cum alijs est negandum. Ratio sequitur ex dictis: quoniam ad scientiam propriè dictam requiritur euidentiā rei: Nec sufficit euidentiā extrinsecæ attestationis: Nam adhuc ea posita, intellectus dicitur assentiri per extrinsecum, & non per proprium testimonium, quod in ipsa rei euidentiā consistit: quā euidentiā caruerunt Prophetæ, solumque habuerunt euidentiā extrinsecæ attestationis Diuinæ, quæ quia nec falli, nec fallere potest, cogebatur eorum intellectus ad assensum præbendum. Quia tamen assensus ille non eliciebatur ex intrinseca euidentiā obiecti, sed ex extrinseca euidentiā attestationis Diuinæ, non poterat dici propriè scientia: licet potiori ratione, quàm Theologia nostra, quæ non solum caret euidentiā rei, sed etiam attestationis.

28. Dico quartò. Etsi Theologiā nostra non sit vera & propria scientia, dici tamen potest aliquo modo scientia; tum propter summam certitudinem suorum principiorum; tum propter modum procedendi scientificum, ex principijs summa certitudine conclusiones inferendo: non tamen vniuocè scientia cum reliquis, quæ caret potissimo prædicato scientiæ, quæ est euidentiā obiecti: Non tamen est æquiuocè tantum scientia, cum non conveniat in solo nomine cum reliquis scientijs; sed dici potest analogicè scientia; tum analogia proportionis, propter intrinsecam convenientiam in certitudine, & modo procedendi; tum attributionis, propter habitudinem, quam dicit ad perfectam scientiam Beatorum. Conclusio constat, tum ex modo loquendi Scripturæ & Patrum, qui eam appellare solent scientiam: tum ex scholasticis ipsis, qui quamuis eam negent esse perfectam scientiam, imperfectam tamen non negant. Cæterum ratio illa, qua aliqui videntur, ideo Theologiam nostram non esse scientiam, quia est de rebus indiuiduis, cum hæc Auctore Aristot. 6. Ethic. tertio sit de rebus vniuersalibus; non vrget: nam quando

Aristoteles

indiuidua sunt immutabilia, siue per se, vt Deus, siue vt substantiæ scientiæ Diuinæ, quo pacto illa sunt obiectum Theologiæ, poterit de illis esse scientia.

S E C T I O II.

Quis habitus sit Theologia nostra?

29. **R**ATIO Dubitandi sequitur ex dictis, quoniam cum Theologia nostra defectu euidentiæ non sit scientia, non videtur quænam alia virtus intellectualis esse possit ex reliquis, quas enumerat Aristot. 6. Ethic. Non enim est *Intellectus* aut *Sapientia*: utraque enim requirit euidentiā obiecti; ille primorum principiorum circa quæ versatur; hæc primarum altissimarum quæ causarum de quibus disputat. Non *Ars*, aut *Prudentia*: Nam illa in factione, hæc in actione versatur. Præter hos autem nullum alium agnoscit intellectualem habitum Aristoteles Nam *Fidem* & *opinionem*, cum formidinem includant, à virtutibus intellectualibus excludit.

Aristot.

31. PRIMA Sententia affirmat Theologiam esse habitum declaratorium, & defensionem veritatum reuelatarum, non autem adhesionem, aut inclinationem in veritates reuelatas, aut in nouas ex reuelatis deductas. Est Aureoli quæstione 1. Prologi articulo 3. & in primo Distinct. 48. articulo 3. Et enim tria sunt, quæ intellectum impediunt, ne assensum faciliè præbeat in obiectum, quod aliqui certissime credit: obscuritas terminorum; rationes in oppositum inclinantes, & ubi nullæ apparent probabiles rationes, & exempla, quæ intellectum manuducant ad assentiendum. Ille igitur habitus, qui terminos explanat, rationes in oppositum soluit, & exempla, rationesque manuducantes adducit, ille est tantum declaratiuus, & non adhesionis. Talis est habitus Theologicus, qui non inclinat intellectum per assensum ad obiecta reuelata, aut in veritates in illis implicite contentas, ad quas tantum inclinat Fides; sed declarat tantum, & defendit illas contra impugnantes. ergo.

31. Confirmat: quoniam, si habitus Theologicus esset adhesionis, aut esset adhesionis in conclusiones probabiliter, aut euidenter deductas ex principijs reuelatis: neutro modo est adhesionis. ergo. Sequela Maioris probatur: Nam dupliciter potest conclusio deduci ex principio reuelato; vno modo probabiliter, alio modo euidenter: probabiliter; si ex vna propositione reuelata, & altera probabili deducatur conclusio opinabilis hoc modo: *Christus est homo: homo constat intellectu & voluntate distincta: ergo Christus constat intellectu, & voluntate distincta: euidenter; si ex vna reuelata, & altera naturali*

naturali